

**DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT**

Utenriksministeren

Stortinget
Utenriks- og forsvarskomiteen
v/leder Anniken Huitfeldt
0026 Oslo

Oslo, 21 desember 2020

Uttalelse fra Utenriksdepartementet ang. Dokument 8:65 S (2020-2021) – representantforslag fra representanten Emilie Enger Mehl med flere.

Jeg viser til Dokument 8:65 S (2020-2021), hvor det foreslås at regjeringen i forhandlinger med EU om EØS-midler etter 2021 skal legge til grunn et krav om at Norges pengestøtte til EU skal reduseres.

Stortinget vedtok for finansieringsperioden 2014-2021 å øke det årlige beløpet med 11 prosent samtidig som finansieringsperioden ble utvidet fra fem til syv år. Økningen tilsvarte om lag inflasjonen i EU i perioden, og innebar at EØS-midlene ble videreført på samme nivå reelt sett.

EØS-midlene er giverlandenes bidrag til økonomisk og sosial utjevning i Europa. Det totale omfanget på EØS-midler i en finansieringsperiode forhandles først med EU. I disse forhandlingene legges det vekt på at våre bidrag må stå i et rimelig forhold til EUs egen innsats i mottakerlandene. Deretter forhandles det rammeavtaler med hvert enkelt mottakerland. Mottakerlandene er de landene i Europa hvor behovene er størst. Når det gjelder valg av sektorer og innsatsområder, har det vært lagt vekt på felles europeiske mål og mottakerlandenes nasjonale målsettinger, samt løsninger som sikrer ivaretagelse av bilaterale norske interesser. EØS-midlene går derfor til programmer som det er enighet mellom giverlandene og mottakerlandene om at skal prioriteres. For å sikre god anvendelse av midlene blir de fleste av prosjektene valgt ut på bakgrunn av åpne utlysninger. Dette er et godt og velfungerende system, og ikke «ukritisk pengestøtte til EU» slik forslagsstillerne hevder.

EØS-midlene er en sentral del av norsk europapolitikk og kan isolert sett ikke vurderes kun ut fra størrelsen. I tillegg til å bidra til å utjevne økonomiske og sosiale forskjeller i EØS, skal EØS-midlene også bidra til å styrke bilaterale forbindelser mellom Norge og mottakerlandene av EØS-midler. Rammeavtalene og programavtalene vi inngår med

mottakerlandene av EØS-midler legger til rette for at bl. a. norske bedrifter, forskere, universiteter, kommuner, arbeidslivets parter, frivillige organisasjoner med flere kan samarbeide og tilegne seg verdifull kompetanse gjennom å delta i programmer og mange tusen enkeltprosjekter. En gjennomgang av resultatene fra forrige finansieringsperiode (2009-2014) viser at om lag 30 prosent av alle prosjektene har bilateral partner fra Norge.

Dagens EØS-finansieringsordninger utløper 30. april 2021. Norge er ikke rettslig forpliktet til å etablere nye ordninger, men det er fastsatt i EØS-avtalen at man ved ordningenes utløp skal vurdere behovet for fortsatt sosial og økonomisk utjevning i EØS. Den senere tids økonomiske utvikling, og utfordringer for demokrati- og rettsstatsprinsipper i Europa, viser at det fortsatt er behov for slike ordninger. Det er derfor i Norges interesse å fortsette å bidra til å utjevne sosiale og økonomiske forskjeller innenfor EØS. Dette bidrar til økt velstand og trygghet. Det gjør også Norges viktigste eksportmarked mer robust, forutsigbart og konkurransedyktig.

EU har nå startet arbeidet med et forhandlingsmandat, og jeg forventer at EU i nær fremtid vil fremlegge dokumentasjon på at det fortsatt er behov for å redusere sosiale og økonomiske forskjeller i EØS. EFTA-siden vil også legge frem egne vurderinger. Det betyr at vi kan se for oss forhandlingsoppstart i begynnelsen av neste år.

Norges tidsbegrensede tollkvoter for fisk og sjømat til EU opphører samtidig med EØS-finansieringsordningene. Fra norsk side forutsettes derfor at det parallelt skal forhandles om markedsadgang og andre forbedringer i handelsregimet for fisk og sjømat. Disse to forhandlingsprosessene må ses i sammenheng, og en avtale med EU om en ny periode med EØS-midler vil være avhengig av et tilfredsstillende resultat i forhandlingene om markedsadgang for fisk og sjømat. Også Island vil forhandle parallelt med EU om markedsadgang for fisk og sjømat.

Regjeringen ønsker en avtale som er så gunstig som mulig for Norge, men som også tar inn at behovet for sosial og økonomisk utjevning fortsatt er til stede i Europa, ikke minst i en situasjon hvor økonomiene vil være preget av konsekvensene av Covid-19 pandemien i lang tid fremover.

Stortinget vil på vanlig måte bli holdt orientert om forberedelser til og gjennomføring av forhandlingene.

Med vennlig hilsen

Ine Eriksen Søreide